

Hantering av insatsen trygghetslarm utifrån ny socialtjänstlag

Framställan från äldregruppen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Socialtjänstens äldreomsorg i Stockholms stad ska tillhandahålla insatsen trygghetslarm utan individuell behovsprövning förenat med följande villkor:
 - den enskilde är 65 år eller äldre,
 - den enskilde bor i ordinärt boende och
 - den enskilde är folkbokförd i Stockholms stad.
2. Trygghetslarm i ordinärt boende för personer 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning ska omfattas av valfrihetsystemet för hemtjänst.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen har den 20 maj 2025 fattat beslut om en ny socialtjänstlag enligt prop. 2024/25:89. Den nya socialtjänstlagen kommer att innebära en rad förändringar för stadens socialtjänstverksamheter. Den nya socialtjänstlagen träder i kraft den 1 juli 2025.

En av de stora förändringarna innebär att socialnämnden ges möjlighet att erbjuda insatser på två sätt; efter individuell behovsprövning och utan individuell behovsprövning. Bestämmelsen i 4 kap. 2 a § socialtjänstlag (2001:453) (SoL) förs inte över till den nya socialtjänstlagen. Paragrafen reglerar möjlighet att erbjuda hemtjänst utan föregående behovsprövning.

Enligt nya socialtjänstlagen får varje socialnämnd avgöra om en insats för personliga behov ska tillhandahållas utan individuell behovsprövning. En insats utan individuell behovsprövning kan utformas på olika sätt, den kan till exempel vara allmänt utformad och öppen för alla eller riktad mot specifika målgrupper eller viss problematik.

Bestämmelsen i 4 kap. 2 a § SoL (2001:453) förs inte över till den nya socialtjänstlagen, vilket innebär att Stockholms stad behöver besluta om hur staden ska tillhandahålla insatsen trygghetslarm i ordinärt boende till personer som är 65 år och äldre. Äldrenämnden anser att insatsen ryms inom ramen för förslaget om insatser utan individuell behovsprövning. Vidare bedömer förvaltningen att insatsen trygghetslarm fortsatt ska ingå i valfrihetssystemet för hemtjänst. För närvarande tillämpas lag (2008:962) om valfrihetssystem, LOV, för upphandling av leverantörer till valfrihetssystemet för hemtjänst.

Äldrenämnden föreslår att socialtjänstens äldreomsorg i Stockholms stad ska tillhandahålla insatsen trygghetslarm utan individuell behovsprövning förenat med följande villkor:

- den enskilde är 65 år eller äldre,
- den enskilde bor i ordinärt boende,
- och den enskilde är folkbokförd i Stockholms stad.

Samtliga tre villkor ska vara uppfyllda för att få ta del av trygghetslarm utan individuell behovsprövning.

Beredning

Ärendet har initierats av äldrenämnden och remitterats till stadsledningskontoret, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret delar äldrenämndens bedömning att insatsen trygghetslarm ryms inom ramen för förslaget om insatser utan individuell behovsprövning. Stadsledningskontoret delar även äldrenämndens bedömning att insatsen trygghetslarm fortsatt ska ingå i valfrihetssystemet för hemtjänst.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att äldrenämndens förslag om hanteringen av trygghetslarm utifrån den nya socialtjänstlagen är väl genomtänkt och positivt för stadens äldre. Förslaget innebär att trygghetslarm ska tillhandahållas utan individuell behovsprövning för personer över 65 år som bor i ordinärt boende och är folkbokförda i Stockholms stad.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget i sin helhet.

Kungsholmens stadsdelsnämnd instämmer i äldrenämndens bedömning om att insatsen ryms inom ramen för förslaget om insatser utan individuell behovsprövning och med fördel kan ges utan individuell behovsprövning.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Den nya socialtjänstlagen är ett viktigt steg mot en mer tillgänglig och förebyggande äldreomsorg. Genom att förenkla processer och möjliggöra snabbare insatser stärker lagen äldres självbestämmande och skapar trygghet i vardagen. Ingen ska behöva kämpa sig igenom krånglig byråkrati för att få det stöd man har rätt till. För mig som äldreborgarråd är detta mycket välkommet!

För Stockholms stad innebär lagändringen flera betydelsefulla förbättringar, bland annat kommer hanteringen av trygghetslarm för personer över 65 år i ordinärt boende falla inom ramen för insatser utan individuell behovsprövning. Trygghetslarm är en enkel men avgörande insats som ökar tryggheten och möjliggör att fler äldre kan bo kvar hemma med bibehållen livskvalitet. Att trygghetslarm ges utan individuell behovsprövning gör omsorgen mer tillgänglig, frigör resurser till mer komplexa behov och ökar tryggheten utan att kosta mer.

När vi sänker trösklarna till välfärden skapar vi ett mer jämlikt samhälle, där omsorgen finns där när den behövs inte bara för dem som orkar ta sig igenom systemet, utan för alla.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 4 juni 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Ärendet

Riksdagen har den 20 maj 2025 fattat beslut om en ny socialtjänstlag enligt prop. 2024/25:89. Den nya socialtjänstlagen kommer att innebära en rad förändringar för stadens socialtjänstverksamheter. Den nya socialtjänstlagen träder i kraft den 1 juli 2025.

Arbetet med omställningen av Stockholms stads socialtjänst inklusive förslag på vilka insatser som ska erbjudas utan individuell behovsprövning har pågått sedan 2024 inom projektet *Framtidens socialtjänst – Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst*.

Insatser utan individuell behovsprövning

En väsentlig förändring som den nya lagen ger utrymme för är att socialnämnden ges möjlighet att tillhandahålla insatser på två sätt; efter en individuell behovsprövning och utan en individuell behovsprövning. Möjligheten att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning syftar inte till att skapa nya rättigheter, utan att det ska bli enklare för den enskilde, inom den grupp som insatsen riktas till att få insatsen verkställd. För att staden ska nå den föreslagna socialtjänstlagens intentioner behöver socialtjänsten organiseras utifrån invånarnas behov på ett sätt där individen lätt kan få kontakt med socialtjänsten samtidigt som möjligheten att inleda utredning bibehålls. En socialtjänst som arbetar förebyggande och tillhandahåller insatser på nya sätt kan även innebära nya arbetssätt. Stadens socialtjänst bör ges goda förutsättningar i det arbete som pågår och som behöver fortsätta i omställningen till ny lagstiftning.

Bestämmelsen i 4 kap. 2 a § socialtjänstlagen (SoL) (2001:453) förs inte över till den nya socialtjänstlagen. Paragrafen reglerar möjlighet att erbjuda hemtjänst utan föregående behovsprövning.

Förutsättningar att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning

Idag tillhandahåller stadens socialtjänst ett väsentligt antal insatser utan individuell behovsprövning, så kallade öppna insatser. Stockholms stad behöver till följd av proposition till ny socialtjänstlag överväga på vilket sätt och i vilken omfattning stadens socialtjänst ska tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning i enlighet med den nya lagstiftningen. Socialnämnden får enligt propositionen besluta att en viss insats ska tillhandahållas utan individuell behovsprövning om insatsen i sig är lämplig att erbjudas på det sättet för aktuell målgrupp, nämnden får då besluta vilka eventuella villkor som i så fall ska gälla.

Enligt likställighetsprincipen i 2 kap. 3 § kommunallagen ska kommunen behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. För att tillhandahållandet av insatser ska bli likställt i staden bedöms det därmed lämpligt att *kommunfullmäktige* fattar beslut i detta ärende.

Nya krav för dokumentation

I proposition till ny socialtjänstlag föreslås nya krav för dokumentation vid genomförande av insatser utan individuell behovsprövning.

Dokumentationsskyldigheten föreslås att utvidgas och som huvudregel gälla vid genomförande av alla insatser, även för de utan individuell behovsprövning. Två undantag från skyldigheten att dokumentera föreslås. Det första innebär att uppgifter om enskildas personliga förhållanden inte behöver dokumenteras vid rådgivning. Det andra undantaget innebär att socialnämnden kan, när det föreligger särskilda skäl, besluta om att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid en insats som ges utan individuell behovsprövning.

Nuvarande hantering av insatsen trygghetslarm i ordinärt boende till personer som är 65 år och äldre

Trygghetslarm i ordinärt boende är ett viktigt tekniskt hjälpmedel för att öka tryggheten för den enskilde i sin bostad. Trygghetslarm gör det möjligt för den enskilde att lätt få kontakt när den enskilde har behov av hjälp, till exempel om den enskilde ramlat, blivit sjuk eller av annan anledning behöver komma i kontakt med hemtjänsten.

Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg antogs i kommunfullmäktige den 12 april 2021.¹ Av riktlinjerna framgår att trygghetslarm ska handläggas utan föregående behovsprövning enligt 4 kap. 2 a § SoL vilket innebär att handläggning görs utifrån ett förenklat beslutsfattande och utifrån specifikt uppsatta kriterier. I Stockholms stad innebär det att alla personer som har fyllt 65 år och ansöker om trygghetslarm ska beviljas det. Beslut om trygghetslarm beviljas tillsvidare.

Ansökan om trygghetslarm handläggs och beslutas av Stockholms trygghetsjour på uppdrag av stadsdelsnämnderna. Stockholms trygghetsjour ansvarar också för installation, service och inköp av trygghetslarm. Vid Stockholms trygghetsjour finns även larmmottagningen för stadens trygghetslarm.

Förenklat beslutsfattande av insatsen trygghetslarm innebär att följande kriterier ska vara uppfyllda för att den enskilde ska beviljas insatsen:

- den enskilde är 65 år eller äldre,
- den enskilde bor i ordinärt boende och
- den enskilde är folkbokförd i Stockholms stad.

Med ordinärt boende avses inte boende på servicehus eller vård- och omsorgsboende. Insatsen trygghetslarm är en del av hemtjänst och ingår i Stockholms stads valfrihetssystem för hemtjänst som infördes den 1 januari 2002 efter beslut i kommunfullmäktige den 18 juni 2001 (dnr. 483/2001). Av ärendet framgår att kundval ska ge den enskilde rätt att, efter biståndsbeslut, välja utförare. Av nu gällande kontraktsvillkor (dnr ALD 2024-90) och uppdragsbeskrivning för hemtjänst

(dnr ALD 2024/63) framgår att uppdragets målgrupp är personer som har biståndsbeslut om hemtjänstinsatser.

Förslag på hantering av insatsen trygghetslarm utifrån ny socialtjänstlag

Bestämmelsen i 4 kap. 2 a § SoL (2001:453) förs inte över till den nya socialtjänstlagen, vilket innebär att Stockholms stad behöver besluta om hur staden ska tillhandahålla insatsen trygghetslarm i ordinärt boende till personer som är 65 år och äldre. Äldrenämnden anser att insatsen ryms inom ramen för förslaget om insatser utan individuell behovsprövning. Vidare bedömer förvaltningen att insatsen trygghetslarm fortsatt ska ingå i valfrihetssystemet för hemtjänst. För närvarande tillämpas lag (2008:962) om valfrihetssystem, LOV, för upphandling av leverantörer till valfrihetssystemet för hemtjänst.

Äldrenämnden föreslår att socialtjänstens äldreomsorg i Stockholms stad ska tillhandahålla insatsen trygghetslarm utan individuell behovsprövning förenat med följande villkor:

- den enskilde är 65 år eller äldre,
- den enskilde bor i ordinärt boende, och
- den enskilde är folkbokförd i Stockholms stad.

Samtliga tre villkor ska vara uppfyllda för att få ta del av trygghetslarm utan individuell behovsprövning. Äldrenämnden föreslår även att trygghetslarm i ordinärt boende för personer 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning ska omfattas av valfrihetssystemet för hemtjänst.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 februari 2025 följande.

1. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige, förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag i enlighet med förslag i proposition 2024/25:89, beslutar att socialtjänstens äldreomsorg i Stockholms stad ska tillhandahålla insatsen trygghetslarm utan individuell behovsprövning förenat med följande villkor:
 - den enskilde är 65 år eller äldre,
 - den enskilde bor i ordinärt boende och
 - den enskilde är folkbokförd i Stockholms stad.
2. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige, förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag i enlighet med förslag i proposition 2024/25:89, beslutar att trygghetslarm i ordinärt boende för personer 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning ska omfattas av valfrihetssystemet för hemtjänst.

3. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med punkt 1 och 2, beslutar äldrenämnden att uppdra åt äldreförvaltningen att lägga till insatsen trygghetslarm i ordinärt boende till personer som är 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning i förfrågningsunderlag, kontraktsvillkor och uppdragsbeskrivning för hemtjänst.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag enligt proposition 2024/25:89 kommer den nya socialtjänstlagen innebära en rad förändringar för stadens socialtjänstverksamheter. Bland annat föreslås att bestämmelsen i 4 kap. 2 a § SoL inte bör föras över till den nya socialtjänstlagen eftersom syftet med paragrafen ryms inom ramen för förslaget om insatser utan individuell behovsprövning.

Lagändringen innebär att Stockholms stad behöver besluta om hur staden ska tillhandahålla insatsen trygghetslarm i ordinärt boende till personer som är 65 år och äldre. Äldreförvaltningen bedömer att insatsen ryms inom ramen för förslaget om insatser utan individuell behovsprövning och med fördel kan ges utan individuell behovsprövning. Insatsen omfattas inte av något undantag från skyldigheten att dokumentera. Insatsen gäller tillsvidare.

Skillnaden från nuvarande hantering avser i huvudsak att det för en insats utan individuell behovsprövning inte fattas ett individuellt beslut till den enskilde för att få ta del av insatsen. Om ett beslut inte fattas om att tillhandahålla insatsen utan individuell behovsprövning gäller att insatserna ska ges efter individuell behovsprövning, vilket kommer medföra en mer omfattande utredning och förlänga handläggningstiden.

Äldreförvaltningen föreslår att följande villkor ska gälla:

- den enskilde är 65 år eller äldre,
- den enskilde bor i ordinärt boende, och
- den enskilde är folkbokförd i Stockholms stad.

Samtliga tre villkor ska vara uppfyllda för att få ta del av trygghetslarm utan individuell behovsprövning. Med ordinärt boende avses inte boende på servicehus eller vård- och omsorgsboende. Vidare bedömer förvaltningen att insatsen fortsatt ska ingå i valfrihetsystemet för hemtjänst. Förvaltningen föreslår därför att trygghetslarm i ordinärt boende för personer 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning ska omfattas av valfrihetsystemet för hemtjänst. Förvaltningen föreslår också att insatsen trygghetslarm i ordinärt boende till personer som är 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning ska läggas till i förfrågningsunderlag, kontraktsvillkor och uppdragsbeskrivning för hemtjänst.

Äldreförvaltningen bedömer att föreslagna ändringar inte kommer medföra någon förändring avseende efterfrågan av trygghetslarm i ordinärt boende eller bidra till ökade kostnader i de fall insatsen kommer erbjudas till personer som är 65 år och

äldre utan individuell behovsprövning. Däremot bedömer förvaltningen att det kommer att krävas ökade resurser för handläggning i det fall Stockholms stad väljer att enbart tillhandahålla insatsen efter individuell behovsprövning.

Äldreförvaltningen föreslår mot bakgrund av ovan att äldrenämnden beslutar om följande:

1. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige, förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag i enlighet med förslag i proposition 2024/25:89, beslutar att socialtjänstens äldreomsorg i Stockholms stad ska tillhandahålla insatsen trygghetslarm utan individuell behovsprövning förenat med följande villkor:
 - den enskilde är 65 år eller äldre,
 - den enskilde bor i ordinärt boende och
 - den enskilde är folkbokförd i Stockholms stad.
2. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige, förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag i enlighet med förslag i proposition 2024/25:89, beslutar att trygghetslarm i ordinärt boende för personer 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning ska omfattas av valfrihetssystemet för hemtjänst.
3. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med punkt 1 och 2, beslutar äldrenämnden att uppdra åt äldreförvaltningen att lägga till insatsen trygghetslarm i ordinärt boende till personer som är 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning i förfrågningsunderlag, kontraktsvillkor och uppdragsbeskrivning för hemtjänst

Remissammanställning

Ärendet har initierats av äldrenämnden och remitterats till stadsledningskontoret, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar äldrenämndens bedömning att insatsen trygghetslarm ryms inom ramen för förslaget om insatser utan individuell behovsprövning. Stadsledningskontoret delar även äldrenämndens bedömning att insatsen trygghetslarm fortsatt ska ingå i valfrihetssystemet för hemtjänst.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att godkänna svaret på framställan från Äldrenämnden med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2025 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att äldrenämndens förslag om hanteringen av trygghetslarm utifrån den nya socialtjänstlagen är väl genomtänkt och positivt för stadens äldre. Förslaget innebär att trygghetslarm ska tillhandahållas utan individuell behovsprövning för personer över 65 år som bor i ordinärt boende och är folkbokförda i Stockholms stad. Detta skulle förenkla tillgången till trygghetslarm och minska den administrativa handläggningen, vilket bidrar till en mer effektiv äldreomsorg.

Förvaltningen ser även positivt på att trygghetslarm fortsatt ska ingå i valfrihetssystemet för hemtjänst, vilket ger den enskilde möjlighet att välja utförare. Genom att uppdatera förfrågningsunderlag, kontraktsvillkor och uppdragsbeskrivningar säkerställs en smidig implementering och en tydlig struktur för hanteringen av insatsen.

Förvaltningen bedömer att förslaget inte kommer att öka kostnaderna för trygghetslarm men att en hantering med individuell behovsprövning skulle innebära längre handläggningstider och ett ökat resursbehov. Mot denna bakgrund anses förslaget vara en ändamålsenlig lösning som stärker tryggheten för äldre och effektiviserar stadens socialtjänst.

Jämställdhetsanalys

Förslaget om att fortsatt erbjuda trygghetslarm utan behovsprövning har en positiv jämställdhetseffekt, särskilt för äldre kvinnor, som är den största användargruppen av trygghetslarm. Statistik visar att kvinnor lever längre än män och oftare bor ensamma på äldre dagar, vilket ökar deras behov av stöd och trygghet i hemmet. Att slopa behovsprövning minskar den administrativa bördan, vilket kan innebära att fler kvinnor snabbare får tillgång till trygghetslarm och därmed en ökad känsla av säkerhet.

Förslaget innebär också att trygghetslarm inkluderas i valfrihetssystemet, vilket ger brukare möjlighet att välja utförare. Samtidigt är det viktigt att säkerställa att avgiften för trygghetslarm fortsatt är låg och fast oavsett utförare så detta inte blir ett hinder för den enskilde, eftersom äldre kvinnor generellt har lägre pensioner än män.

Slutligen påverkar beslutet även arbetsvillkoren inom äldreomsorgen, där majoriteten av de anställda är kvinnor. En förenklad administration kan minska handläggningstider och byråkrati, men det är viktigt att förändringen inte leder till

ökad arbetsbelastning genom fler larmuttryckningar utan motsvarande resursförstärkning. Förvaltningen behöver följa utvecklingen för att säkerställa arbetsmiljön.

Äldreperspektiv

Stockholms stads program för en äldrevänlig stad syftar till att skapa en tillgänglig och inkluderande miljö som främjar ett aktivt liv för äldre genom hela livet. I detta sammanhang är trygghetslarm en viktig insats för att öka tryggheten i hemmet och möjliggöra snabb kontakt och hjälp vid behov.

Förslaget att fortsätta erbjuda trygghetslarm utan individuell behovsprövning för personer över 65 år i ordinärt boende ligger i linje med stadens ambition att underlätta tillgången till stödjande tjänster för äldre. Genom att inkludera trygghetslarm i valfrihetssystemet stärks den enskildes möjlighet att välja utförare, vilket främjar självbestämmande och delaktighet.

Den nya socialtjänstlagen betonar en mer förebyggande och lättillgänglig socialtjänst. Att erbjuda trygghetslarm utan behovsprövning minskar den administrativa bördan och säkerställer att äldre snabbt får den hjälp de behöver, vilket är i linje med stadens mål för en äldrevänlig stad.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2025 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget i sin helhet.

Trygghetslarm som insats bidrar till ökad trygghet i hemmet och möjliggör för den enskilde att enkelt få kontakt vid exempelvis fall eller sjukdom. Insatsen handläggs idag utifrån ett förenklat beslutsfattande utan föregående behovsprövning.

Förvaltningen instämmer i äldreförvaltningens bedömning att det skulle krävas ökade resurser för handläggning om Stockholms stad väljer att enbart tillhandahålla trygghetslarm efter individuell behovsprövning.

Förvaltningen föreslår att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2025 följande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

1. Kungsholmens stadsdelsnämnd tillstyrker förslaget om att socialtjänstens äldreomsorg i Stockholms stad ska tillhandahålla insatsen trygghetslarm utan individuell behovsprövning förenat med följande villkor:
 - den enskilde är 65 år eller äldre,
 - den enskilde bor i ordinärt boende och
 - den enskilde är folkbokförd i Stockholms stad.
2. Kungsholmens stadsdelsnämnd tillstyrker att trygghetslarm i ordinärt boende för personer 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning ska omfattas av valfrihetsystemet för hemtjänst.
3. Kungsholmens stadsdelsnämnd tillstyrker att insatsen trygghetslarm i ordinärt boende till personer som är 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning läggs till i förfrågningsunderlag, kontraktsvillkor och uppdragsbeskrivning för hemtjänst.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag enligt proposition 2024/25:89 kommer den nya socialtjänstlagen innebära en rad förändringar för stadens socialtjänstverksamheter. Bland annat föreslås att bestämmelsen i 4 kap. 2 a § SoL inte bör föras över till den nya socialtjänstlagen eftersom syftet med paragrafen ryms inom ramen för förslaget om insatser utan individuell behovsprövning.

Lagändringen innebär att Stockholms stad behöver besluta om hur staden ska tillhandahålla insatsen trygghetslarm i ordinärt boende till personer som är 65 år och äldre. Kungsholmens stadsdelsförvaltning instämmer i äldreförvaltningens bedömning om att insatsen ryms inom ramen för förslaget om insatser utan individuell behovsprövning och med fördel kan ges utan individuell behovsprövning. Insatsen omfattas inte av något undantag från skyldigheten att dokumentera. Insatsen gäller tillsvidare.

Skillnaden från nuvarande hantering avser i huvudsak att det för en insats utan individuell behovsprövning inte fattas ett individuellt beslut till den enskilde för att få ta del av insatsen. Om ett beslut inte fattas om att tillhandahålla insatsen utan individuell behovsprövning gäller att insatserna ska ges efter individuell behovsprövning, vilket skulle kunna medföra en mer omfattande utredning och förlänga handläggningstiden.

Äldreförvaltningen föreslår i sitt tjänsteutlåtande att följande villkor ska gälla:

- den enskilde är 65 år eller äldre,
- den enskilde bor i ordinärt boende och
- den enskilde är folkbokförd i Stockholms stad.

Samtliga tre villkor ska vara uppfyllda för att få ta del av trygghetslarm utan individuell behovsprövning.

Med ordinärt boende avses inte boende på servicehus eller vård- och omsorgsboende. Vidare bedömer äldreförvaltningen att insatsen fortsatt ska ingå i valfrihetsystemet för hemtjänst. Äldreförvaltningen föreslår därför att trygghetslarm i ordinärt boende för personer 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning ska omfattas av valfrihetsystemet för hemtjänst. Äldreförvaltningen föreslår också att insatsen trygghetslarm i ordinärt boende till personer som är 65 år och äldre i form av insats utan individuell behovsprövning ska läggas till i förfrågningsunderlag, kontraktsvillkor och uppdragsbeskrivning för hemtjänst.

Äldreförvaltningen bedömer att föreslagna ändringar inte kommer medföra någon förändring avseende efterfrågan av trygghetslarm i ordinärt boende eller bidra till ökade kostnader i de fall insatsen kommer erbjudas till personer som är 65 år och äldre utan individuell behovsprövning. Däremot bedömer äldreförvaltningen att det kommer att krävas ökade resurser för handläggning i det fall Stockholms stad väljer att enbart tillhandahålla insatsen efter individuell behovsprövning.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning tillstyrker äldreförvaltningens förslag om att socialtjänstens äldreomsorg i Stockholms stad ska tillhandahålla insatsen trygghetslarm utan individuell behovsprövning förenat med ovannämnda villkor.